

SOTSIAALMINISTEERIUM

Ülevaade pikaajalisest hooldusest ja sellega seotud plaanidest

Ketri Kupper
Hoolekande osakond
Sotsiaalministeerium
18.08.2021

MIDA TÄHENDAB PIKAAJALINE HOOLDUS?

See tähendab hoolduse tagamist inimesele, **kes vajab igapäevaelu korraldamisel abi**, kuna tema füüsilised või vaimsed võimed või töövõime on vähenenud.

Pikaajaline hooldus sisaldab endas **tervishoiuteenuseid, isikuhooldust ja inimese igapäevast toimetulekut toetavaid teenuseid**, mida pakutakse eesmärgiga leevendada ja vähendada valu, juhtida terviseseisundi kulgu, pidurdada ja vältida selle halvenemist, pakkuda isikuhooldust igapäevategevustes ja abistada inimest iseseisva toimetuleku võimaldamiseks igapäevaste toimingute juures.

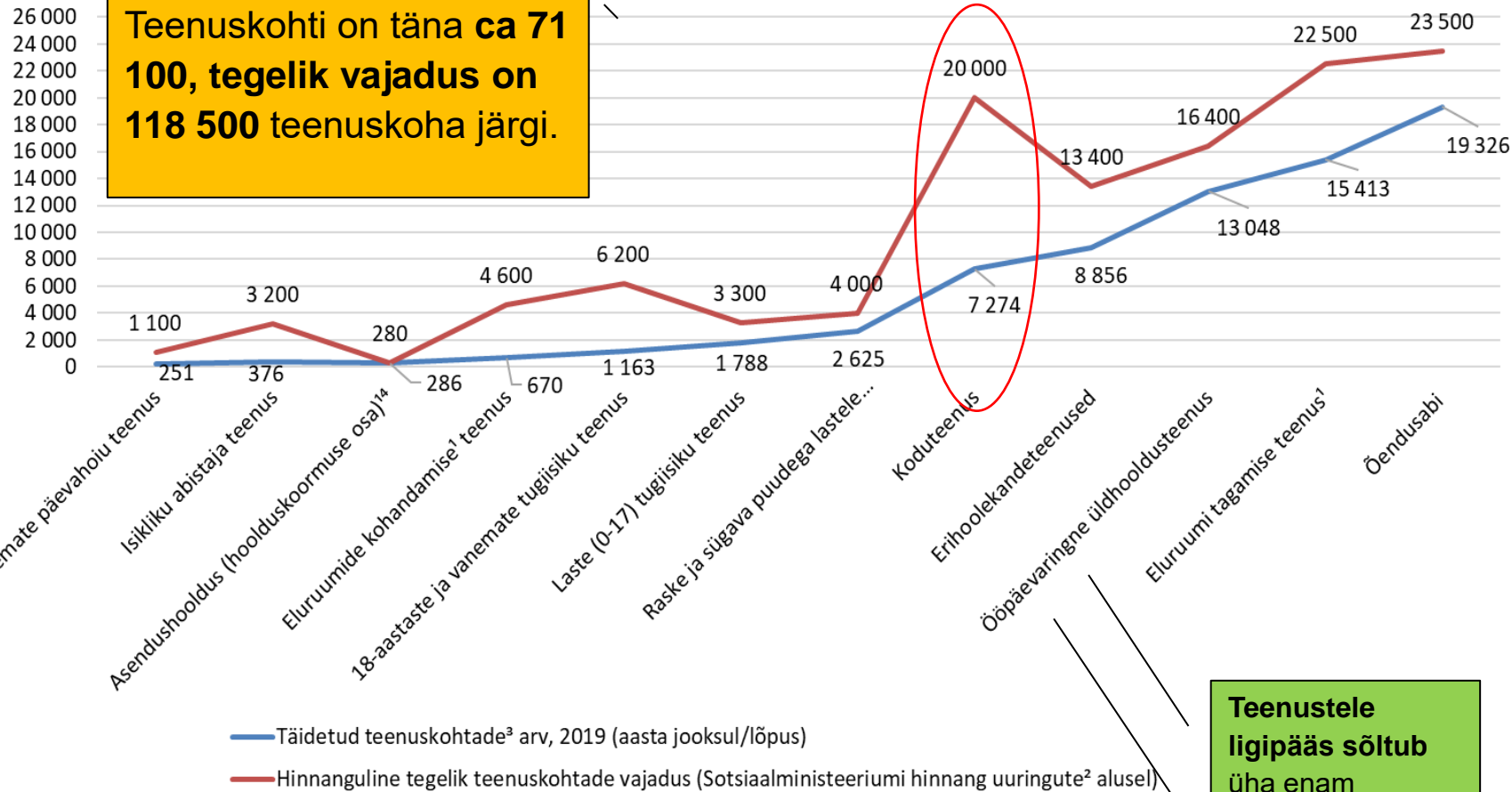
Millised teenused on pikaajalise hoolduse teenused?

Kodus elamist toetavad teenused, erihoolekandeteenused, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, puudega lastele mõeldud tugiisikuteenus, õendusabiteenus jne.

Kes võivad vajada pikaajalise hoolduse teenuseid?

Eakad, tööealised puudega ja erivajadusega inimesed ning puudega lapsed, samuti inimesed, kellel on haigusseisundi raskusest tulenevalt vajadus hoolduse järele, kuid kellel ei ole tuvastatud puude raskusastet.

Teenuskohtade arv ja tegelik hinnanguline vajadus täna

Teenustele ligipääs sõltub üha enam teenusekasutaja ja tema lähedaste maksevõimest

Kättesaamatud teenused panevad surve üha enam perekonnale, sama olukorra jätkudes on tulevikus veel suurem hulk inimesi hoolduskoormuse tõttu tööturul eemal

Allikas: Sotsiaalministeeriumi arvutused

EK 2021. aasta prognooside põhjal on EE-s puudega inimesi 2030. aastal 158 000, kellest 40 000 saavad asutuspõhist hooldust, 87 000 kodupõhist hooldust.

Inimese vaatest
sujuv ja loogiline
abimeetmete
korraldus

Pikaajalise hoolduse süsteemi keskne
põhimõte on toetada hooldusvajadusega
inimeste võimalikult iseseisvat toimetulekut
ja ühiskonnaelus osalemist

Kõigile abivajajatele on
kvaliteetsed pikaajalise
hoolduse teenused
kättesaadavad, sõltumata
sellest, millises piirkonnas na
elavad ning vähenenud on
lähedaste hoolduskoormus.

Abi saamise eelduseks ei ole puue
Abivajaduse hindamine toimub
ühtsetel alustel ja valideeritud
vahenditega, võimalikult
vähemkoormavalt nii inimese kui
hindaja jaoks

Vaadatakse üle KOV/riigi roll ja
vastutus teenuste pakkumisel, nt
toetavad erihoolekandeteenused
KOV tasandile, muudatused teenuste
rahastamisel, nt üldhooldusteenus

Teenuseid
korraldatakse
integreeritult
(hoolekande- ja
tervishoiu valdkonna
koostöös)

Hoolduskoormusega inimestele tagatakse
tugi ja sotsiaalsed garantiid, nt
hoolduspuhkuse laiendamine, töötamise
soodustamine, toetavate teenuste ja
koolituste pakkumine, rahaline tugi jms

Kvalifitseeritud töäjõud, sh nii kvalifikatsiooni- kui koolitusvõimaluste edendamine

Abi korralduse ja teenuste järelevalve ja kvaliteedi edendamine

IT süsteemid, mis tagavad osapoolte vahelise andmevahetuse, sh süsteemi analüüsimiseks /poliitika kujundamiseks
vajalikud andmed ja nende tagamise jms

Avaliku sektori rahaline panus kasvab, osapoolte vastutusalad teenuste finantseerimisel on selged

HOOLDUSKOORMUSEGA INIMESTE TOETAMINE

TEGEVUS	EESMÄRK
Hoolduskoormuse tasemete välja töötamine (sh metoodika, vahend tasemete välja selgitamiseks)	Tekib selgus, millisest tasemest alates on suur/väga suur hoolduskoormus. Palju meil teatud HK tasemega inimesi on, millist tuge nad vajavad (katmata vajadus) jms.
„Hoolduskoormusega inimene“/ „Omastehooldaja“ mõiste sisustamine seaduses	Selge sihtrühma määratlus, et oleks selge millistele sotsiaalsetele garantiidele ja toele neil õigus on.
Hoolduskoormusega inimeste toetamise sidumine tegeliku hoolduskoormuse tasemega	Toe pakkumine on seotud inimese tegeliku hoolduskoormusega, mida on sisuliselt hinnatud. Kõigil sarnases olukorras olevatel inimestel on võrdsed võimalused toe saamiseks.
Võimestavate teenuste ja koolituste arendamine/pakkumise suurendamine	Inimesed on igakülgset toetatud hooldaja rollis – kõrgem teadlikkus, paremad oskused, parem toimetulek, paremad töö-, hooldamise- ja pereelu ühitamise võimalused jms.
Hoolduspuhkuse kasutamise õiguse laiendamine	Puhkust saab kasutada laiem sihtrühm, tagatud on suurem hüvitis inimestele, kes teenivad miinimumpalgast kõrgemat palka.
Sotsiaalmaksu erisuse loomine	Inimesed on motiveeritud jätkata töötamist hooldamise kõrvalt, tööandjad on motiveeritud pakkuma osaajaga töökohti. Hooldajale on tagatud suurem pension tulevikus.

Komponendipõhine rahastusmudel üldhooldusteenusel

Teenuse rahastamine jaguneb:

1) **Teenuse saaja** – elamiskulude komponent

2) **KOV** – hoolduskulude komponent ← riik tagab osaliselt KOV-dele eelarvelised vahendid selle ülesande täitmiseks

3) **Haigekassa** – õendusteenuse komponent

Muudatusega kaasnevad positiivsed aspektid:

- **väheneb inimese osalus teenuse eest tasumisel** ja paraneb nii teenuse saajate kui ülalpidamiskohustusega pereliikmete rahaline toimetulek;
- **omavalitsustel motivatsioon pakkuda eelarveliselt vähemkulukamaid teenuseid, mis ennetavad hooldusvajaduse süvenemist ja asutuspõhisele hooldusele suunamist;**
- kui teenus on rahaliselt kättesaadavam suure hooldusvajadusega inimestele, **väheneb inimeste hoolduskoormus ning seeläbi suureneb tõenäosus, et liigutakse tööhõivesse;**
- paraneb **üldhooldusteenuse kvaliteet** (sh hooldustöötajate palgakasv, paranevad teenuse saajate olmetingimused);
- **korrastub teenuse pakujate turg** ning tekib teenusepakujate vaheline konkurents – kasvab nõudlus kvaliteetsema teenuse järgi.

Komponendipõhine rahastusmudel üldhooldusteenusel

Hetkeseis

Teenuse kulumudel ja esmased rakendamise printsiibid on välja töötatud (SOM, SKA, RAM).

Rahastusmudelit tutvustati 25.03.2021 valitsuskabineti arutelul, kus rahastusotsust ei tehtud. Rahastuse juurde tullakse tagasi edasiste RES läbirääkimiste raames.

Edasine plaan

2021. a IV kvartalis jätkata mudeli rakendamise detailide välja töötamist, kaasates nii KOVID kui teenuseosutajad.

Tööjõu oskuste ja vajaduste analüüs + ettepanekud VVle 2022 märts

Pikaajalise hoolduse rahastuskeemide analüüs + ettepanekud VVle 2022 märts

Koordinatsioonimudeli rakendamise ettepanekud, sh rahastus VVle 2022

Pilootprojektid/arendustegevused

I. Seadusemuudatused jõustumisega 2022

Pikaajalise hoolduse mõiste

II astme ülalpidajate vabastamine ülalpidamiskohustusest

Selgitada välja hoolduskoormusega inimesed ja nende toetusvajadus

II. 2022 (?) Pikaajalise hoolduse VTK kirjeldab uut alustel korralduse loogikat ja printsiipe

KOV/riik partnerlusmudel – teenuste jaotus, korraldamise rollid ja vastutus, teenuste rahastamine, sh

Abivajaduse hindamine

Koordinatsioonimudeli üleeestiline rakendamine

Hoolduskoormusega inimeste toetamine

Integreeritud teenuste pakkumine

Riigi roll KOVide toetamisel, sh teenuste miinimumstandardid

Komponendipõhine rahastamine üldhooldusteenusel

III. 2023 (?) VTK alusel õigusaktide eelnõude koostamine

SOTSIAALMINISTEERIUM

Aitäh!

E-post: ketri.kupper@sm.ee

Tel: +372 626 9193